

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 30 червня 2016 року № 13-5

м. Київ

Про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях в частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету митних платежів суб'єктами підприємницької діяльності

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях в частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету митних платежів суб'єктами підприємницької діяльності.

За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА :

1. Територіальним органам ДФС (Міндоходів) у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях через відсутність дієвих управлінських рішень ДФС (Міндоходів), взаємодії і координації роботи під час реалізації повноважень щодо обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), контролю за повнотою та своєчасністю надходження до державного бюджету митних платежів упродовж 2014–2015 років та I кварталу 2016 року не вдалося забезпечити виконання доведених індикативних показників надходжень митних платежів до державного бюджету. Так, протягом 2014–2015 років і I кварталу 2016 року до державного бюджету не надійшло 1 172,0 млн грн, з них по Одеській обл. – 1 130,4 млн грн, Миколаївській обл. – 7,1 млн грн та Херсонській обл. – 34,4 млн гривень. Результати аудиту засвідчили, що втрати надходжень до державного бюджету митних платежів протягом досліджуваного періоду становлять, за розрахунками контрольної групи, 32,0 млн гривень.

1.1. У досліджуваному періоді головними управліннями ДФС (Міндоходів) у Одеській і Миколаївській областях не забезпечено дієвості та повноти вжиття заходів щодо надходження донарахованих за результатами

документальних перевірок сум митних платежів. Як наслідок – **низький рівень таких надходжень (20,4 і 7,7 відс. відповідно від обсягу донарахованих грошових зобов'язань) до державного бюджету.** При цьому у 2015 році порівняно з 2014 роком **надходження донарахованих сум митних платежів зменшилися майже в 2 рази (з 6,4 до 3,2 млн гривень).**

Крім того, **не забезпечено ефективних заходів для погашення податкового боргу суб'єктів ЗЕД.** У результаті головними управліннями ДФС (Міндоходів) у Одеській, Миколаївській і Херсонській областях **допущено його збільшення у 30, 1,7 і 2,8 рази відповідно.** При цьому через списання податкового боргу державним бюджетом **недоотримано 0,1 млн гривень.**

2. Протягом досліджуваного періоду нормативно-правове забезпечення механізму реалізації повноважень контролюючих органів у частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати суб'єктами підприємницької діяльності до державного бюджету митних платежів з товарів, ввезених на митну територію України, було недостатньо врегульованим.

2.1. Аудитом встановлено, що потребують удосконалення норми Митного кодексу в частині визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну, при розмитненні ідентичних товарів у зоні діяльності різних митниць.

Також потребують удосконалення положення статті 43 Податкового кодексу України та Порядку взаємодії територіальних органів Державної фіскальної служби України, місцевих фінансових органів та територіальних органів Державної казначейської служби України у процесі повернення платникам податків помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2015 № 1146, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 31.12.2015 за № 1679/28124, у частині визначення дати, на яку має бути відсутній податковий борг у платника, що подав заяву про повернення з бюджету митних та інших платежів, механізму взаємодії митних і податкових органів із цього питання.

2.2. Потребують узгодження назви кодів бюджетної класифікації видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами, відповідно до Класифікації доходів бюджету та Класифікатора видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами, затверджених відповідно наказами Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 та від 20.09.2012 № 1011, які також належним чином не виокремлюють надходження особливих видів мита.

Відсутня форма реєстрів сум митних платежів, належних до перерахування, у зв'язку з чим необхідні дані узагальнюються територіальними органами ДФС за застарілою формою звітності, затвердженою наказом ДМСУ від 20.07.2007 № 615 „Про затвердження Порядку ведення митними органами оперативного обліку коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митних органів як передоплата (доплата), і сум митних та інших платежів, які сплачуються платниками податків під час митного оформлення товарів”, що втратив чинність 28.02.2014.

Крім того, відсутній порядок взаємодії між територіальними органами ДФС при поверненні суб'єктам ЗЕД помилково та/або надмірно зарахованих до бюджету податків і зборів у частині інформування митницями головних управлінь ДФС про суми таких повернень.

На сьогодні діють ДФС та її територіальні органи, функціонування яких не передбачено нормами статті 41 Податкового кодексу і які відповідно до цієї статті не належать до контролюючих органів. Чинні нормативно-правові акти потребують правового врегулювання з питань посилення на податкові та митні органи, що припинили свою діяльність.

3. Одеською, Миколаївською та Херсонською митницями через відсутність цілісного та ефективного контролю з боку ДФС (Міндоходів) за повнотою і своєчасністю надходження до державного бюджету митних платежів допущено порушення вимог законодавства з питань державної митної справи при виявленні та оцінці ризиків заниження митної вартості імпортованих товарів, правильності їх класифікації. Як наслідок, державним бюджетом недоотримано, за розрахунками контрольної групи, митних платежів у сумі **23,6 млн грн** (по Одеській митниці – 13,9 млн грн, Миколаївській – 3,1 млн грн і Херсонській митниці – 6,5 млн грн), а саме:

3.1. У порушення вимог статей 54 і 55 Митного кодексу України посадовими особами Одеської, Миколаївської та Херсонської митниць ДФС не вжиті заходи щодо **контролю правильності визначення митної вартості**, що призвело до заниження митної вартості ввезених на митну територію України товарів на суму 66,9 млн гривень. У результаті недонадходження митних платежів до державного бюджету становили в розрахунковій сумі **16,4 млн грн**, з них по Одеській митниці – 6,8 млн грн, Херсонській – 6,5 млн грн, Миколаївській митниці – 3,1 млн гривень.

3.2. Керівництвом Одеської митниці у період з листопада 2015 року по лютий 2016 року видано ряд доручень щодо оформлення окремими суб'єктами ЗЕД товарів за ціною договору/контракту, що **призвело до заниження митної вартості товарів**, ввезених на територію України, на суму 6,1 млн гривень. Як наслідок, недонадходження митних платежів до державного бюджету становили в розрахунковій сумі **1,2 млн гривень**.

3.3. Одеською митницею здійснювалося **митне оформлення товарів за тимчасовими деклараціями** без надання декларантом відповідно до статті 261 Митного кодексу додаткових декларацій. У результаті недонадходження до державного бюджету митних платежів становили **2,6 млн гривень**.

3.4. У порушення статті 69 Митного кодексу Одеською та Херсонською митницями не забезпечено належного **контролю правильності класифікації товарів**, поданих до митного оформлення, що не давало можливості однозначно класифікувати товар у конкретну товарну підкатегорію УКТ ЗЕД і призвело до заниження митної вартості ввезених на митну територію України товарів на суму 11,0 млн гривень. У результаті недонадходження митних платежів до державного бюджету становили в розрахунковій сумі **3,4 млн грн**, з них по Херсонській митниці – 57,0 тис. грн, Одеській – 3,3 млн гривень.

4. Внаслідок неналежної взаємодії між ДФС (Міндоходів) та її (його) територіальними органами в Одеській, Миколаївській і Херсонській областях не забезпечено достовірності обліку обсягів умовно звільнених від оподаткування сум митних платежів за результатами ввезення товарів на митну територію України. Так, за даними ДФС, обсяги умовно звільнених від оподаткування сум митних платежів у 2014-2015 роках по Миколаївській митниці на 590 млн грн і по Херсонській на 338,7 млн грн менші, ніж за даними цих митниць.

4.1. Одеською митницею в порушення підпункту 213.3.6 пункту 213.3 статті 213 Податкового кодексу надано податкову пільгу при ввезенні підакцизних товарів за відсутності ліцензії на право виробництва тютюнових виробів, що призвело, за розрахунками, до втрат надходжень до державного бюджету акцизного податку в сумі 26,7 млн грн, ПДВ – 5,3 млн гривень.

4.2. У досліджуваному періоді через недосконалість механізму надання пільг і відсутність належної координації роботи між митницями та органами державної реєстрації іноземних інвестицій іноземним інвесторам безпідставно надавалися пільги та гарантії щодо сплати мита з товарів, увезених як іноземна інвестиція, які не пройшли державної реєстрації, що створило ризики недонадходжень до державного бюджету митних платежів, за розрахунками, у сумі 0,8 млн грн, з них по Миколаївській митниці – 0,5 млн грн, Одеській – 0,3 млн грн, Херсонській митниці – 8,3 тис. гривень.

4.3. Відсутність дієвої системи контролю за використанням товарів, поміщених у митний режим переробки, не сприяє прозорості та ефективності використання цього митного режиму, створює ризики недонадходження митних платежів внаслідок нездійснення подальшого реекспорту продуктів переробки та утилізації імпортованих товарів, які перебували у такому митному режимі, на суму 7,2 млн грн, з них по Одеській митниці – 6,8 млн грн і Миколаївській – 0,4 млн гривень.

5. Головними управліннями ДФС (Міндоходів) у Одеській і Миколаївській областях не забезпечено функціонування дієвої та ефективної системи контролю за дотриманням суб'єктами підприємницької діяльності вимог митного законодавства під час ввезення товарів на митну територію України.

Так, через низьку якість контрольно-перевірочної роботи за результатами адміністративного та судового оскарження щодо ГУ ДФС (Міндоходів) у Одеській області скасовано 99,9 відс. загальної суми винесених податкових повідомлень-рішень, ГУ ДФС (Міндоходів) у Миколаївській області – 96,5 відс., на оскарженні в судових органах перебуває 2,6 млн грн (10 відс.) донарахованих податкових зобов'язань за актами документальних перевірок, проведених підрозділами митного аудиту зазначених головних управлінь.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях в частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету митних платежів суб'єктами підприємницької діяльності затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях в частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету митних платежів суб'єктами підприємницької діяльності.

3. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях в частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету митних платежів суб'єктами підприємницької діяльності надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати підготувати і надати пропозиції Верховній Раді України щодо внесення змін до Податкового кодексу України в частині врегулювання правового статусу ДФС та її територіальних органів і доручення Міністерству фінансів України внести зміни до:

- Порядку взаємодії територіальних органів Державної фіскальної служби України, місцевих фінансових органів та територіальних органів Державної казначейської служби України у процесі повернення платникам податків помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2015 № 1146, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 31.12.2015 за № 1679/28124, у частині визначення дати, на яку має бути відсутній податковий борг у платника, що подав заяву про повернення з бюджету митних та інших платежів, механізму взаємодії територіальних органів ДФС із цього питання;

- Класифікації доходів бюджету та Класифікатора видів надходжень бюджету, затверджених відповідно наказами Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 „Про бюджетну класифікацію” і від 20.09.2012 № 1011 „Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій”, у частині узгодження назви кодів доходів бюджету, які забезпечуються митницями, а також визнати таким, що втратив чинність, Порядок повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передоплата, і митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, затверджений наказом ДМСУ від 20.07.2007 № 618, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.09.2007 за № 1097/14364, норми якого слугують механізмом реалізації норм

Митного кодексу України від 11.07.2002 № 92, що з 11.06.2012 втратив чинність.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень територіальними органами Державної фіскальної служби у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях у частині контролю за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету митних платежів суб'єктами підприємницької діяльності надіслати Державній фіскальній службі України та рекомендувати:

- вжити заходів щодо усунення територіальними органами у Одеській, Миколаївській та Херсонській областях недоліків і порушень, встановлених під час аудиту;

- забезпечити координацію роботи і взаємодію між ДФС та її територіальними органами в частині обліку даних щодо кількості суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють митне оформлення товарів; підвищення якості контрольно-перевірочної роботи з питань податкового законодавства та законодавства з питань державної митної справи; дотримання чинного законодавства в частині правильності визначення митної вартості та класифікації товарів, поданих до митного оформлення; надання податкових і тарифних пільг (тарифних преференцій); недопущення збільшення податкового боргу з митних платежів;

- розробити форму реєстрів сум митних платежів, належних до перерахування, згідно з Порядком ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 07.04.2016 № 422, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.05.2016 за № 751/28881.

5. Оприлюднити рішення і Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Невідомого В.І.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута